Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

12. veljače 2026.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 49. UFEU-a. – Sloboda poslovnog nastana – Područje primjene – Gospodarska djelatnost – Priznavanje stručnih kvalifikacija – Direktiva 2005/36/EZ – Članak 53. – Znanje jezikâ – Nacionalni propis kojim se predviđa zahtjev da nastavnici i članovi upravnog osoblja koji su zaposleni u privatnoj obrazovnoj ustanovi, redovito komuniciraju službenim jezikom s javnošću i upravnim tijelima – Članak 4. stavak 2. UEU-a – Nacionalni identitet države članice – Zaštita i promicanje službenog jezika države članice – Privatna obrazovna ustanova koja provodi međunarodne obrazovne programe – Uvjet nužnosti – Načelo proporcionalnosti – Zahtjev za poznavanje službenog jezika bez mogućnosti iznimaka ili fleksibilnosti”

U predmetu C-48/24,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Vrhovni upravni sud Litve), odlukom od 24. siječnja 2024., koju je Sud zaprimio 25. siječnja 2024., u postupku

VšĮ „Vilniaus tarptautinė mokykla”

protiv

Valstybinė kalbos inspekcija

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: F. Biltgen, predsjednik vijeća, T. von Danwitz (izvjestitelj), potpredsjednik Suda, I. Ziemele, A. Kumin i S. Gervasoni, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Emiliou,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za litavsku vladu, K. Dieninis, S. Grigonis i V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, u svojstvu agenata,

– za latvijsku vladu, J. Davidoviča, K. Pommere i S. Zābele, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: litavski.

– za nizozemsku vladu, E. M. M. Besselink i M. K. Bulterman, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, L. Armati, G. Meeßen i A. Steiblytė, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 10. srpnja 2025.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 49. UFEU-a i Direktive 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (SL 2005., L 255, str. 22.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 125.), kako je izmijenjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. (SL 2013., L 354, str. 132.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2005/36).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između VšĮ „Vilniaus tarptautinė mokykla” (Međunarodna škola u Vilniusu, Litva u daljnjem tekstu: VTM) i Valstybinė kalbos inspekcija (Državna inspekcija za jezik, Litva) (u daljnjem tekstu: VKI) u vezi sa zahtjevom da VTM osigura da njegovi nastavnici i njegovo administrativno osoblje polože ispit kojim se dokazuje određena razina poznavanja litavskog jezika.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uvodna izjava 26. Direktive 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta („Uredba IMI”) (SL 2013., L 354, str. 132.) utvrđuje:

„Direktivom 2005/36/EZ već se utvrđuju obveze stručnjaka povezane s potrebnim poznavanjem jezika. Preispitivanje ispunjavanja te obveze pokazalo je potrebu pojašnjavanja uloge nadležnih tijela i poslodavaca, posebno u interesu boljeg osiguravanja sigurnosti pacijenata. Nadležna tijela trebala bi imati mogućnost kontroliranja poznavanja jezika nakon priznavanja stručnih kvalifikacija. Za stručnjake čiji rad utječe na sigurnost pacijenata posebno je važno da se kontrole poznavanja jezika utvrđene Direktivom 2005/36/EZ provode prije nego stručnjak započne obavljati profesiju u državi članici domaćinu. Međutim kontrole poznavanja jezika trebale bi biti razumne i nužne za dotičnu profesiju te njihov cilj ne bi trebao biti isključivanje stručnjaka iz drugih država članica s tržišta rada države članice domaćina. […] Poslodavci bi također i dalje trebali imati važnu ulogu u utvrđivanju poznavanja jezika potrebnih za obavljanje profesionalnih djelatnosti na radnim mjestima. […]”

4 Članak 2. stavak 1. prvi podstavak Direktive 2005/36 propisuje:

„Ova se Direktiva primjenjuje na sve državljane država članica koji žele obavljati reguliranu profesiju, uključujući i slobodne profesije, u državi članici različitoj od one u kojoj su stekli svoje stručne kvalifikacije, bilo u svojstvu samozaposlene ili zaposlene osobe.”

5 Člankom 53. te direktive, naslovljenim „Znanje jezika”, u stavcima 1. i 3. određuje se:

„1. Stručnjaci kojima su priznate stručne kvalifikacije moraju znati jezike koji su potrebni za obavljanje profesije u zemlji članici domaćinu.

2. Država članica osigurava da su sve kontrole koje provodi nadležno tijelo ili koje se provode pod njegovim nadzorom, za kontrolu usklađenosti s obvezom iz stavka 1., ograničene na znanje jednog službenog jezika države članice domaćina ili jednog administrativnog jezika države članice domaćina, pod uvjetom da je on također službeni jezik Unije.

3. Kontrole koje se provode u skladu sa stavkom 2. mogu se nametnuti ako profesija koja će se obavljati utječe na sigurnost pacijenata. Kontrole se mogu nametnuti za druge profesije u slučajevima u kojima postoji ozbiljna i konkretna sumnja o dostatnosti stručnjakova znanja jezika u odnosu na profesionalne djelatnosti koje taj stručnjak namjerava obavljati.

Kontrole se mogu provoditi samo nakon izdavanja europske strukovne iskaznice u skladu s člankom 4.d ili nakon prepoznavanja stručnih kvalifikacija, ovisno o slučaju.”

Litavsko pravo

Ustav Republike Litve

6 Članak 14. Lietuvos Respublikos Konstitucija (Ustav Republike Litve) predviđa litavski kao službeni jezik Republike Litve.

Zakon o službenom jeziku i Uredba br. 1688

7 Člankom 2. Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymas Nr. I-779 (Zakon br. I-779 Republike Litve o službenom jeziku) od 31. siječnja 1995. (Žin., 1995., br. 15 – 344, u daljnjem tekstu: Zakon o službenom jeziku) određuje se:

„Službeni jezik Republike Latvije je latvijski jezik.”

8 Člankom 6. tog zakona predviđa se:

„Čelnici, zaposlenici i službenici vlasti, tijela i javnih ustanova, kao i čelnici, zaposlenici i službenici tijela za izvršavanje zakonodavstva, policije, komunikacijskih tijela, javnog prijevoza, javnog zdravstva i socijalne zaštite te drugih javnih službi moraju poznavati službeni jezik prema kategorijama vladanja jezikom koje predviđa Vlada Republike Litve. […]”

9 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų patvirtinimo ir įgyvendinimo Nr. 1688 (Uredba Vlade Republike Litve br. 1688 o donošenju i provedbi kategorija vladanja službenim jezikom) od 24. prosinca 2003. (Žin., 2003., br. 123 – 5618) donesen je na temelju članka 6. Zakona o službenom jeziku.

10 Točke 2. do 4. te uredbe, u verziji koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1688), glase:

„2. Čelnici vlasti i javnih tijela, obrazovnih ustanova koje u cijelosti ili djelomično ovise o državi ili općinama, službi regionalnog razvoja i drugih javnih službi zaduženi su za sastavljanje popisa radnih mjesta državnih službenika i službenika te zaposlenika plaćenih iz državnog proračuna ili proračuna općina ili drugih javnih sredstava za koja se zahtijeva određena kategorija vladanja službenim jezikom.

3. Preporučuje se da čelnici subjekata, udruga, poduzeća, ustanova i javnih tijela, osim onih navedenih u točki 2. ove uredbe, utvrde potrebnu kategoriju vladanja službenim jezikom za svako radno mjesto čijim se opisom predviđa interakcija s javnošću kao i izrada i obrada dokumenata te da sastave popis tih dužnosti.

4. Zahtjev poznavanja službenog jezika određene kategorije ne primjenjuje se na strane zaposlenike koji uživaju ili su uživali privremenu zaštitu u Litvi u razdoblju od dvije godine od dodjele navedene privremene zaštite.”

11 U točkama 2., 5., 6. i 8. opisa kategorija vladanja službenim jezikom i načina njihove primjene, kako su utvrđene Uredbom br. 1688, navodi se:

„2. Kategorija vladanja službenim jezikom omogućuje da se potvrdi mjerenje znanja tog jezika koje posjeduje neka osoba. […]

[…]

5. Utvrđeno je sljedećih šest razina vladanja litavskim jezikom (od najniže razine A1, do najviše C2):

[…]

5.3. razina vladanja litavskim jezikom B1 (‚Granična razina’) (neovisni korisnik). Korisnik može razumjeti usmene ili pisane tekstove koji se bave poznatim temama, govoriti o različitim temama koje se tiču svakodnevnog života ili rada, prepričati iskustva, događaje, izražavati predodžbe, nadanja ili želje, ukratko iznijeti mišljenja ili planove, ispuniti obrasce, napisati kratke tekstove o pitanjima koja se odnose na svakodnevni život ili rad, sastaviti jednostavan i dosljedan tekst o poznatim temama ili onima koje ga osobno zanimaju. Može razumjeti i govorni jezik, pisane tekstove i komunikaciju;

6. Utvrđuju se sljedeće tri kategorije vladanja službenim jezikom (od najniže, kategorije I., do najviše, kategorije III.):

[…]

6.2. kategorija II. vladanja službenim jezikom odgovara razini stručnosti B1 na litavskom jeziku (odgovarajući zahtjevi su navedeni u točki 5.3. ovog opisa);

[…]

8. Radnici, zaposlenici i državni službenici sektora obrazovanja, kulture, zdravstva, socijalne zaštite i drugih sektora koji usto moraju imati najviše jednu diplomu visokog obrazovanja koja nije sveučilišna, diplomu visokog obrazovanja stečenu prije 2009. ili diplomu iz tehničkog srednjoškolskog obrazovanja stečenu prije 1995. moraju imati znanje litavskog jezika II. kategorije ako njihove dužnosti podrazumijevaju redovitu interakciju s javnošću i/ili obradu standardnih obrazaca (osim nastavnika koji predaju na službenom jeziku). […]"

Zakon o obrazovanju i Uredba br. V-774 o odobravanju opisa zahtjeva koji se odnose na kvalifikacije nastavnika

12 Člankom 2. točkom 2. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas Nr. I-1489 (Zakon br. I-1489 Republike Litve o obrazovanju) od 25. lipnja 1991. (Lietuvos aidas, 1991., br. 153 – 0), u verziji primjenjivoj na činjenice u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon o obrazovanju), predviđa se da se izraz „opće obrazovanje" odnosi na osnovnoškolsko obrazovanje, srednjoškolsko i dodatno srednjoškolsko obrazovanje.

13 Člankom 48. stavkom 1. Zakona o obrazovanju utvrđuje se popis osoba ovlaštenih za obavljanje obrazovne profesije te se u njegovu stavku 3. pojašnjava da nastavnici iz stavka 1. „moraju posjedovati kvalifikacije koje odredi ministar obrazovanja i znanosti". Taj isti članak 48. u stavku 4. predviđa:

„Svaka osoba koja je u državi članici ili Švicarskoj Konfederaciji stekla kvalifikaciju čija je jednakovrijednost priznata u skladu s Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymas [(Zakon br. X-1478 Republike Litve o priznavanju stručnih kvalifikacija) od 3. travnja 2008. (Žin., 2008., br. 47 – 1747) i koja ispunjava uvjete utvrđene u stavcima 1. i 3. ovog članka može obavljati profesiju nastavnika u Litvi."

14 Članak 72. Zakona o obrazovanju, naslovljen „Provedba obrazovnih programa iz stranih država i međunarodnih organizacija", u stavcima 1. i 3. određuje:

„1. Škole stranih država i međunarodnih organizacija (osim visokog obrazovanja) imaju sjedište u Republici Litvi i djeluju u skladu s uvjetima i na način predviđen ovim zakonom, međunarodnim sporazumima koje je sklopila Republika Litva i drugim zakonima, propisima ili upravnim aktima. Obrazovni programi stranih država i međunarodnih organizacija (osim visokog obrazovanja) mogu se provoditi (ili obustaviti) na način koji odredi vlada, uz pisano odobrenje ministra obrazovanja i znanosti.

[…]

3. Obrazovni programi stranih država i međunarodnih organizacija mogu se provoditi u litavskim školama na jeziku različitom od litavskog. Osobama koje su se u Litvi školovale po obrazovnom programu strane države ili međunarodne organizacije po završetku školovanja izdaju se diplome koje odgovaraju onima te strane države ili međunarodne organizacije."

15 Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministras isakymas Nr. V-774 Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo (Uredba br. V-774 ministra obrazovanja, znanosti i sporta Republike Litve o odobrenju opisa zahtjeva koji se odnose na kvalifikacije nastavnika) od

29. kolovoza 2014. (TAR, 2014., br. 2014 – 11394), donesen je na temelju članka 48. Zakona o obrazovanju. Točka 7. tog opisa zahtjeva, u verziji koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku, predviđa:

„Nastavnici koji obavljaju djelatnost u okviru općeg obrazovanja, strukovnog osposobljavanja i neformalnog obrazovanja moraju imati razinu poznavanja litavskog jezika koja odgovara kategorijama vladanja službenim jezikom odobrenima Uredbom [br. 1688]; […]”

Uredba br. 649 o odobravanju postupka za izdavanje, suspenziju i ukidanje odobrenja za primjenu obrazovnih programa iz stranih država i međunarodnih organizacija (osim visokog obrazovanja)

16 Točka 26. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 649 Dėl sutikimo vykdyti užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) išdavimo, galiojimo sustabdymo ir galiojimo panaikinimo tvarkos aprašo patvirtinimo” (Uredba br. 649 Republike Litve o odobravanju postupka za izdavanje, suspenziju i ukidanje odobrenja za primjenu obrazovnih programa iz stranih država i međunarodnih organizacija (osim visokog obrazovanja) od 6. lipnja 2012. (Žin., 2012., br. 66 – 3343), u verziji koja se primjenjuje na činjenice spora u glavnom postupku, predviđa:

„26. Nositelj odobrenja koji provodi obrazovni program strane države ili međunarodne organizacije [(u daljnjem tekstu: obrazovni program)] naveden u tom odobrenju mora:

26.1. […] nadzirati znanje službenog jezika u skladu s općim programima koje je odobrio ministar obrazovanja i znanosti;

26.2. osigurati da su osposobljavanje i kvalifikacije nastavnika i pružatelja obrazovnih usluga u skladu sa zahtjevima navedenima u [obrazovnom programu];

26.3. ispunjavati zahtjeve litavskog Zakona o obrazovanju i drugih pravnih akata;

26.4. na zahtjev nadzornih tijela dostaviti dokumente i podatke koji se odnose na provedbu [obrazovnog programa] i omogućiti njihovu provjeru;

[…]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

17 VTM, privatna obrazovna ustanova koju je osnovala litavska državljanka, obavlja svoju djelatnost u Litvi od 2004. U vrijeme nastanka činjenica spora iz glavnog postupka njegov je kapital bio u vlasništvu finske državljanke u visini od 49,96 %, u visini od 25,02 % u vlasništvu danske državljanke, te u visini od 25,02 % u vlasništvu državljanke Sjedinjenih Američkih Država.

18 VTM je dobio upravna odobrenja potrebna za provođenje, na engleskom jeziku, programa osnovnog obrazovanja i srednjoškolskog obrazovanja međunarodnog bakalaureata kao i dodatnog srednjoškolskog obrazovnog programa „Cambridge International AS/A levels”.

19 VKI je 19. i 25. svibnja 2022. proveo inspekciju VTM-a kako bi provjerio ispunjava li VTM zahtjeve utvrđene Zakonom o službenom jeziku i Uredbom br. 1688. U okviru te inspekcije utvrdila je da 18 zaposlenika VTM-a, uključujući direktoricu, njezinu zamjenicu zaduženu za

obrazovanje, socijalnu pedagoginju i petnaest nastavnika, nije položilo jezični ispit koji odgovara kategoriji II. vladanja službenim jezikom, kako je definirana Uredbom br. 1688, ili nisu dostavili tražene dokumente. Od tih 18 zaposlenika njih pet su bili državljani država članica, dok su ostalih 13 bili državljani trećih država.

20 U tim je okolnostima nalogom od 26. svibnja 2022. VKI naložio VTM-u da osigura da navedeni zaposlenici polože taj jezični ispit najkasnije do 2. veljače 2023., pri čemu nadležno tijelo o tome mora biti obaviješteno najkasnije 9. veljače 2023. VKI je također obavijestio VTM da će se nepoštovanje tih zahtjeva sankcionirati u skladu s pravilima predviđenima litavskim zakonodavstvom (u daljnjem tekstu: nalog od 26. svibnja 2022.).

21 VTM je podnio Vilniaus apygardos administracinis teismasu (Okružni upravni sud u Vilniusu, Litva) tužbu za poništenje naloga od 26. svibnja 2022.

22 Budući da je ta tužba odbijena, VTM je podnio žalbu Lietuvos vyriausiasis administracinis teismasu (Vrhovni upravni sud Litve), sudu koji je uputio zahtjev.

23 Taj sud najprije želi znati je li situacija o kojoj je riječ u glavnom postupku obuhvaćena područjem primjene članka 49. UFEU-a. U tom pogledu ističe da, iako VTM ima sjedište u Litvi i iako ga je osnovala litavska državljanka, njegov je kapital djelomično u vlasništvu državljana država članica različitih od Republike Litve. Dodaje da VTM provodi svoje obrazovne programe uz naknadu. Nadalje, u slučaju da je članak 49. UFEU-a primjenjiv na takvu situaciju, sud koji je uputio zahtjev pita se je li prepreka slobodi poslovnog nastana koja proizlazi iz litavskog propisa opravdana važnim razlogom u općem interesu i poštuje li načelo proporcionalnosti, pri čemu osobito naglašava da taj propis ne predviđa nikakvu iznimku od zahtjeva u pogledu jezika koji je njime utvrđen. Naposljetku, postavlja pitanje dopušta li Direktiva 2005/36 primjenu takvog zahtjeva na osoblje međunarodne škole, kao što je VTM, koje obavlja reguliranu profesiju.

24 U tim je okolnostima Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Vrhovni upravni sud Litve) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 49. Ugovora o funkcioniranju Europske unije tumačiti na način da je njegovim područjem primjene obuhvaćen nacionalnopravni zahtjev u pogledu vladanja službenim jezikom koji se primjenjuje na upravno osoblje i učitelje obrazovne ustanove čiji je osnivač fizička osoba, a koja provodi međunarodni program dodatnog srednjoškolskog obrazovanja i međunarodni program osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja?

2. Ako je odgovor na prvo pitanje potvrdan, treba li članak 49. Ugovora o funkcioniranju Europske unije tumačiti na način da mu se protivi nacionalno zakonodavstvo, kao što je ono o kojem je riječ u glavnom postupku, prema kojem se zahtjev u pogledu vladanja službenim jezikom bez iznimke primjenjuje, kao prvo, na sve nastavnike koji rade u obrazovnoj ustanovi čiji je osnivač fizička osoba, a koja provodi međunarodni program dodatnog srednjoškolskog obrazovanja i međunarodni program osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, i, kao drugo, na upravno osoblje takve obrazovne ustanove, neovisno o eventualnim posebnostima djelatnosti dotične obrazovne ustanove?

3. Treba li članak 53. [2005/36] tumačiti na način da mu se protivi nacionalno zakonodavstvo kao što je ono o kojem je riječ u glavnom postupku, prema kojem se zahtjev u pogledu vladanja službenim jezikom bez iznimke primjenjuje na sve nastavnike koji rade u obrazovnoj ustanovi čiji je osnivač fizička osoba, a koja provodi međunarodni program dodatnog srednjoškolskog obrazovanja i međunarodni program osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, neovisno o eventualnim posebnostima djelatnosti dotične obrazovne ustanove?"

Dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku

25 Litavska vlada ističe da je zahtjev za prethodnu odluku nedopušten jer litavsko pravo ne određuje obvezu poznavanja litavskog jezika nastavnicima privatne obrazovne ustanove, kao što je VTM, koja provodi međunarodni program dodatnog srednjoškolskog obrazovanja kao i programe osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja međunarodnog bakalaureata. Stoga pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev nemaju nikakve veze s činjeničnim stanjem i predmetom spora u glavnom postupku, a tumačenje prava Unije na koje se odnose ta pitanja nije nužno za rješavanje tog spora.

26 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se pretpostavka relevantnosti koju uživaju pitanja o tumačenju prava Unije koja uputi nacionalni sud u pravnom i činjeničnom okviru koji utvrđuje pod vlastitom odgovornošću i čiju točnost Sud nije dužan provjeravati ne može oboriti argumentima kojima se osporava tumačenje nacionalnog prava koje je dao sud koji je uputio zahtjev, s obzirom na to da je potonji jedini nadležan za njegovo tumačenje i primjenu (vidjeti u tom smislu presudu od 20. rujna 2018., OTP Bank i OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, t. 41.).

27 Usto, u svojem odgovoru na zahtjev za informacije koji mu je Sud uputio 12. prosinca 2024. sud koji je uputio zahtjev potvrdio je, na temelju detaljne analize odredbi svojeg nacionalnog prava, da svi nastavnici i administrativno osoblje koji redovito komuniciraju s javnošću i upravnim tijelima obrazovnih ustanova kao što je VTM podliježu zahtjevu za vladanjem litavskim jezikom.

28 Iz toga slijedi da je predmetni zahtjev za prethodnu odluku dopušten.

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

29 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 49. UFEU-a tumačiti na način da se primjenjuje na situaciju privatne obrazovne ustanove sa sjedištem u jednoj državi članici i u čijem kapitalu udjele drže državljani drugih država članica, kada ta ustanova u državi članici u kojoj ima poslovni nastan provodi međunarodni program dodatnog srednjoškolskog obrazovanja kao i programe osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja međunarodnog bakalaureata.

30 U tom pogledu, članak 49. stavak 2. UFEU-a određuje da sloboda poslovnog nastana uključuje pravo pokretanja i obavljanja djelatnosti kao samozaposlene osobe te pravo osnivanja i upravljanja poduzećima, osobito trgovačkim društvima u smislu drugog stavka članka 54. UFEU-a, sukladno uvjetima koje pravo zemlje u kojoj se taj poslovni nastan ostvaruje utvrđuje za svoje državljane, a podložno odredbama poglavlja koje se odnosi na kapital.

31 Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da pojam „poslovni nastan” u smislu UFEU-a ima vrlo širok doseg, što podrazumijeva mogućnost da državljanin države članice stalno i neprekidno sudjeluje u gospodarskom životu države članice koja nije njegova država podrijetla i da od toga ostvari korist (presuda od 4. listopada 2024., Litva i dr./Parlament i Vijeće (Paket za mobilnost), C-541/20 do C-555/20, EU:C:2024:818, t. 363. i navedena sudska praksa).

32 Taj pojam tako podrazumijeva stvarno obavljanje gospodarske djelatnosti preko stalne poslovne jedinice u državi članici domaćinu na neodređeno vrijeme. Posljedično, on pretpostavlja stvarni nastan predmetnog društva u toj državi članici i stvarno obavljanje gospodarske djelatnosti u njoj (presuda od 4. listopada 2024., Litva i dr./Parlament i Vijeće (Paket za mobilnost), C-541/20 do C-555/20, EU:C:2024:818, t. 364.).

33 Tako je Sud već presudio da sloboda poslovnog nastana obuhvaća situaciju u kojoj državljanin države članice stječe, u kapitalu društva sa sjedištem u drugoj državi članici, udio koji mu omogućuje izvršavanje odlučujućeg utjecaja na odluke tog društva i određivanje njegovih djelatnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 21. prosinca 2016., AGET Iraklis, C-201/15, EU:C:2016:972, t. 46. i navedenu sudsku praksu).

34 U ovom je slučaju nesporno da je kapital VTM-a, koji ima sjedište u Litvi i u njoj stabilno i trajno provodi programe obrazovanja, na dan donošenja naloga od 26. svibnja 2022. bio u vlasništvu finske državljanke u visini od 49,96 %, i danske državljanke u visini od 25,02 %, što je u načelu moglo tim državljankama dati odlučujući utjecaj na odluke i djelatnosti te obrazovne ustanove (vidjeti po analogiji presudu od 22. prosinca 2008., Truck Center, C-282/07, EU:C:2008:762, t. 28. i 29.).

35 Iz toga slijedi da situacija o kojoj je riječ u glavnom postupku može biti obuhvaćena člankom 49. UFEU-a, pod uvjetom da se utvrdi, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 31. ove presude, da VTM stvarno obavlja gospodarsku djelatnost putem svojeg poslovnog nastana u Litvi.

36 Međutim, iako se sud koji je uputio zahtjev pita samo o tumačenju članka 49. UFEU-a, nizozemska vlada smatra da situaciju o kojoj je riječ u glavnom postupku treba ispitati s obzirom na članak 45. UFEU-a, s obzirom na to da je zahtjev vladanja litavskim jezikom nametnut osoblju VTM-a.

37 U vezi s tim, Sud je presudio da, kada se određena nacionalna mjera istodobno odnosi na više temeljnih sloboda, tu mjeru načelno razmatra samo s obzirom na jednu od njih ako se pokaže da su u okolnostima danog slučaja ostale slobode posve sporedne i mogu joj se podrediti. Kako bi se utvrdila prevladavajuća temeljna sloboda, valja uzeti u obzir predmet dotičnog propisa kao i, prema potrebi, činjenične elemente u vezi s glavnim postupkom (vidjeti u tom pogledu presudu od 11. lipnja 2020., KOB, C-206/19, EU:C:2020:463, t. 23. i 25. i presudu od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 50. i 51. i navedenu sudsku praksu).

38 Osim toga, Sud je presudio da, iako je utvrđeno da prava na slobodno kretanje predviđena člankom 45. UFEU-a koriste radnicima, ništa u tekstu navedenog članka ne upućuje na to da se na ta prava ne mogu pozivati drugi, osobito poslodavci. Naime, da bi bilo učinkovito i korisno, pravo radnika na zapošljavanje i zaposlenje bez diskriminacije nužno mora imati kao dodatak pravo poslodavaca da ih zapošljavaju u skladu s pravilima o slobodnom kretanju radnika (vidjeti u tom smislu presudu od 7. svibnja 1998., Clean Car Autoservice, C-350/96, EU:C:1998:205, t. 19. i 20. i presudu od 13. prosinca 2012., Caves Krier Frères (C-379/11, EU:C:2012:798, t. 28.).

39 U tom pogledu, osim činjenice da je tužbu u glavnom postupku podnio VTM na vlastitu inicijativu, iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi i ne dovodi se u pitanje u očitovanjima podnesenima Sudu da nalog od 26. svibnja 2022. na koji se odnosi ta tužba nije bio upućen 18 članova osoblja o kojima je riječ, nego samom VTM-u, s obzirom na to da mu je VKI prigovorio da nije ispunio svoju obvezu da osigura da njegovo osoblje ispunjava zahtjev vladanja litavskim jezikom, kako je predviđen nacionalnim propisom. Naime, primjenom tog propisa, nositelj odobrenja za primjenu obrazovnih programa koji potječu iz stranih država i međunarodnih organizacija dužan je, među ostalim, nadzirati znanje službenog jezika u skladu s općim programima koje je odobrio ministar obrazovanja i znanosti, osigurati da osposobljavanje i kvalifikacije nastavnika i pružatelja obrazovnih usluga ispunjavaju zahtjeve navedene u obrazovnom programu, poštovati zahtjeve Zakona o obrazovanju i drugih pravnih akata, kao i dostaviti nadzornim tijelima, na njihov zahtjev, dokumente i podatke koji se odnose na provedbu obrazovnog programa i omogućiti njihovu provjeru.

40 Naposljetku, u zahtjevu za prethodnu odluku ne navodi se da je VTM pred sudom koji je uputio zahtjev istaknuo svoje pravo na zapošljavanje svojih zaposlenika u skladu s pravilima u području slobodnog kretanja radnika.

41 Stoga, uzimajući u obzir kako predmet nacionalnog propisa o kojem je riječ u glavnom postupku tako i predmet glavnog postupka, on se mora ocijeniti s obzirom na članak 49. UFEU-a.

42 Vezano za to, Sud je presudio da je nastava visokog obrazovanja koja se provodi uz naknadu gospodarska djelatnost koja je obuhvaćena poglavljem 2. glave IV. trećeg dijela UFEU-a, koje se odnosi na pravo poslovnog nastana, ako je stalno i neprekinuto obavlja državljanin jedne države članice u drugoj državi članici preko glavnog ili sekundarnog poslovnog nastana u potonjoj državi članici (presuda od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 52. i navedena sudska praksa). Budući da kvalifikacija obrazovne djelatnosti kao gospodarske djelatnosti ovisi o tome provodi li se nastava uz naknadu, a ne o stupnju obrazovanja s kojim je povezana, ta se sudska praksa po analogiji primjenjuje na organizaciju, uz naknadu, osnovnoškolskog, srednjoškolskog i dodatnog srednjoškolskog obrazovanja koje provodi privatna obrazovna ustanova sa sjedištem u jednoj državi članici i u čijem kapitalu državljanin druge države članice ima udio koji mu omogućuje izvršavanje odlučujućeg utjecaja na njegove odluke i određivanje njegovih djelatnosti.

43 U ovom je slučaju stoga na sudu koji je uputio zahtjev da ispita jesu li obrazovni programi koje VTM provodi organizirani uz naknadu.

44 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 49. UFEU-a treba tumačiti na način da se primjenjuje na situaciju privatne obrazovne ustanove sa sjedištem u jednoj državi članici u kojoj državljanin druge države članice ima udio koji mu omogućuje izvršavanje odlučujućeg utjecaja na njegove odluke i određivanje njegovih djelatnosti, kada ta ustanova u državi članici u kojoj ima poslovni nastan uz naknadu provodi međunarodni program dodatnog srednjoškolskog obrazovanja kao i programe osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja međunarodnog bakalaureata.

Drugo pitanje

45 Uvodno valja istaknuti da litavsko zakonodavstvo obvezuje privatne obrazovne ustanove da provjere imaju li njihovi nastavnici i članovi upravnog osoblja koji redovito komuniciraju s javnošću i upravnim tijelima vladanje litavskim jezikom kategorije II., koje odgovara sposobnosti

tih osoba da, među ostalim, razumiju usmene ili pisane tekstove koji se odnose na poznate teme, da se izražavaju o različitim temama koje se odnose na svakodnevni život ili rad ili pak da sastave jednostavan i dosljedan tekst o poznatim temama.

46 Stoga svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 49. UFEU-a tumačiti na način da mu se, u situaciji koja ulazi u njegovo područje primjene, protivi propis države članice na temelju kojeg privatna obrazovna ustanova koja na jeziku različitom od službenog jezika te države članice provodi međunarodni program dodatnog srednjoškolskog obrazovanja kao i programe osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja međunarodnog bakalureata mora provjeriti ispunjavaju li njezini nastavnici i članovi njezina upravnog osoblja koji redovito komuniciraju s javnošću i upravnim tijelima zahtjev da na srednjoj razini vladaju tim službenim jezikom.

Opravdanje ograničenja slobode zajamčene člankom 49. UFEU-a

47 U skladu s člankom 6. UFEU-a Unija je nadležna za poduzimanje djelovanja kojima se podupiru, koordiniraju ili dopunjuju djelovanja država članica, među ostalim, u području obrazovanja. Iako pravo Unije ne utječe na tu nadležnost država članica u pogledu, s jedne strane, sadržaja obrazovanja i organizacije obrazovnog sustava kao i njihove kulturne i jezične raznolikosti i, s druge strane, sadržaja i organizacije strukovnog obrazovanja, kao što to proizlazi iz članka 165. stavka 1. i članka 166. stavka 1. UFEU-a, države članice u izvršavanju te nadležnosti ipak moraju poštovati pravo Unije, osobito odredbe o slobodi poslovnog nastana (presuda od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 58. i 59. i navedenu sudsku praksu).

48 U tom pogledu, člankom 49. prvim stavkom UFEU-a određuje se da se u okviru odredaba koje se nalaze u poglavlju 2. glave IV. trećeg dijela UFEU-a zabranjuju ograničivanja slobode poslovnog nastana državljana jedne države članice na državnom području druge države članice. Ograničenjima slobode poslovnog nastana smatraju se sve mjere koje zabranjuju, ometaju ili umanjuju privlačnost korištenja slobode zajamčene člankom 49. UFEU-a (presuda od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 60. i 61. i navedena sudska praksa).

49 U ovom slučaju, iako je točno da državljani država članica različitih od Republike Litve mogu imati poslovni nastan na njezinu državnom području i tamo u okviru privatne obrazovne ustanove provoditi obrazovne programe na jeziku različitom od litavskog, takva mogućnost u načelu ostaje uvjetovana poštovanjem jezičnog zahtjeva predviđenog važećim propisom. Stoga je VKI nalogom od 26. svibnja 2022. naložio VTM-u zbog povrede tog zahtjeva da njegovi nastavnici i članovi njegova upravnog osoblja koji redovito komuniciraju s javnošću i upravnim tijelima dokažu da vladaju litavskim jezikom kategorije II.

50 Međutim, nacionalni propis o kojem je riječ u glavnom postupku može, zbog ograničenja koje može prouzročiti u području zapošljavanja propisno kvalificiranog osoblja, učiniti manje privlačnim to da državljani drugih država članica, u Litvi osnivaju i vode obrazovnu ustanovu čiji je cilj provođenje obrazovnih programa na jeziku različitom od litavskog, što predstavlja ograničenje slobode poslovnog nastana.

Opravdanje ograničenja slobode zajamčene člankom 49. UFEU-a

51 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, ograničenje slobode poslovnog nastana može se dopustiti samo pod uvjetom, kao prvo, da je opravdano važnim razlogom u općem interesu i, kao drugo, da poštuje načelo proporcionalnosti, što znači da je prikladno za to da na dosljedan i sustavan način osigura ostvarenje zadanog cilja i ne prekoračuje ono što je nužno za njegovo ostvarenje te nije proporcionalno tom cilju (vidjeti u tom smislu presudu od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 65. i navedenu sudsku praksu).

52 U ovom slučaju, kad je riječ o postojanju važnog razloga u općem interesu, iz spisa kojim Sud raspolaže proizlazi da je nacionalni propis o kojem je riječ u glavnom postupku namijenjen zaštiti i promicanju uporabe službenog jezika Republike Litve, što je legitiman cilj kojim se u načelu može opravdati ograničenje temeljnih sloboda predviđenih pravom Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 67.-70. i navedenu sudsku praksu).

53 Naime, u skladu s člankom 3. stavkom 3. četvrtim podstavkom UEU-a i člankom 22. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, Unija poštuje bogatu kulturnu i jezičnu raznolikost te, u skladu s člankom 4. stavkom 2. UEU-a, poštuje i nacionalne identitete svojih država članica, među kojima je i zaštita službenog jezika dotične države članice (presuda od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 68. i navedena sudska praksa).

54 Što se tiče pitanja je li nacionalni propis o kojem je riječ u glavnom postupku prikladan za jamčenje ostvarenja legitimnog cilja zaštite i promicanja litavskog jezika, prekoračuje li ono što je nužno za njegovo postizanje i nije li neproporcionalan u odnosu na taj cilj, u konačnici je na sudu koji je uputio zahtjev, koji je jedini nadležan za ocjenu činjenica u glavnom postupku i za tumačenje nacionalnog propisa, da utvrdi ispunjava li i u kojoj mjeri takav propis te uvjete (vidjeti u tom smislu presudu od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 72. i navedenu sudsku praksu).

55 Međutim, pozvan da tom sudu pruži koristan odgovor, Sud je ovlašten dati mu upute na temelju spisa glavnog postupka kao i pisanih očitovanja koja su mu podnesena, tako da mu omogući donošenje odluke (vidjeti u tom smislu presudu od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 73. i navedenu sudsku praksu).

56 U tom pogledu valja utvrditi, kao prvo, da je propis države članice poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku prikladan za jamčenje ostvarenja cilja zaštite i promicanja službenog jezika te države članice. Naime, takav propis potiče osobe koje podliježu tom jezičnom zahtjevu da koriste navedeni jezik u svojim odnosima s učenicima, roditeljima učenika i širom javnosti kao i, što se konkretno tiče upravnog osoblja, s nacionalnim upravnim tijelima.

57 Naravno, ne može se smatrati da navedeni propis može zajamčiti taj cilj samo ako doista osigurava njegovo ostvarenje, i to na dosljedan i sustavan način (presuda od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 75. i navedena sudska praksa).

58 Međutim, čini se da je to ovdje slučaj jer se, kao što to proizlazi iz spisa kojim Sud raspolaže, nacionalni propis o kojem je riječ u glavnom postupku ne primjenjuje samo na sve obrazovne ustanove u Litvi nego i na sve zaposlenike tih ustanova čije zaposlenje podrazumijeva, među ostalim, redovnu komunikaciju s drugim osobama i potrebu za ispunjavanjem službenih standardnih obrazaca.

59 Kao drugo, što se tiče nužnosti nacionalnog propisa o kojem je riječ u glavnom postupku, osobito jezičnog zahtjeva koji sadržava, valja podsjetiti na to da se mjere ograničavanja temeljne slobode ne mogu opravdati ako se željeni cilj može postići manje ograničavajućim mjerama (vidjeti u tom smislu presudu od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 81. i navedenu sudsku praksu).

60 U tom kontekstu, iako države članice raspolažu širokom marginom prosudbe prilikom izbora mjera kojima se mogu ostvariti ciljevi njihove politike za zaštitu službenog jezika (s obzirom na to da je takva politika izraz nacionalnog identiteta u smislu članka 4. stavka 2. UEU-a), ta margina prosudbe ne može opravdati ozbiljno ugrožavanje prava koja pojedinci uživaju prema odredbama Ugovorâ kojima su zajamčene njihove temeljne slobode (presuda od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 83. i navedena sudska praksa).

61 U ovom slučaju, iako Republika Litva želi osigurati, kao što o tome svjedoči njezino zakonodavstvo, visoku razinu zaštite i promicanja svojeg službenog jezika, nije utvrđeno, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 54. svojeg mišljenja, da bi manje ograničavajuće mjere od jezičnog zahtjeva o kojem je riječ u glavnom postupku mogle jamčiti jednaku razinu učinkovitosti u ostvarivanju takvog cilja.

62 Stoga se čini da jezični zahtjev o kojem je riječ u glavnom postupku kao takav ispunjava uvjet nužnosti.

63 Međutim, prilikom ispitivanja tog uvjeta važno je također uzeti u obzir načine dokazivanja koje zahtijeva nacionalni propis kako bi se utvrdilo da je taj zahtjev u pogledu jezika ispunjen.

64 U tom pogledu, u okviru svojeg odgovora na zahtjev za informacije navedenog u točki 27. ove presude, sud koji je uputio zahtjev naveo je da nacionalni propis predviđa da je osoba koja namjerava dokazati da posjeduje potrebnu razinu poznavanja litavskog jezika obvezna podnijeti potvrdu koju je izdala Nacionalinė švietimo agentūra (Nacionalna agencija za obrazovanje, Litva) na temelju jezičnih testova organiziranih na litavskom državnom području.

65 Točno je da podnošenje potvrde može biti kriterij za ocjenu potrebnog poznavanja jezika (vidjeti po analogiji presudu od 5. veljače 2015., Komisija/Belgija, C-317/14, EU:C:2015:63, t. 27.). Međutim, očito je da nemogućnost kandidata za zaposlenje u privatnoj obrazovnoj ustanovi da podnese dokaz da ispunjava propisani jezični zahtjev, koji bi bio različit od dobivanja potvrde poput one koja se zahtijeva litavskim propisom, prekoračuje ono što je nužno za postizanje legitimnog cilja koji se želi postići, s obzirom na to da isključuje svako uzimanje u obzir stupnja poznavanja koje bi se moglo pretpostaviti na temelju potvrde ili diplome stečene u drugoj državi članici, s obzirom na vrstu i trajanje nastave čiji dovršetak potvrđuje (vidjeti po analogiji presudu od 5. veljače 2015., Komisija/Belgija, C-317/14, EU:C:2015:63, t. 29.).

66 U tim okolnostima, nacionalni propis poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, koji osobama na koje se odnosi, kako bi dokazali da imaju potrebnu razinu vladanja službenim jezikom, nalaže podnošenje potvrde koju je izdalo tijelo dotične države članice na temelju jezičnih testova organiziranih na njezinu državnom području, prekoračuje ono što je nužno za postizanje njegova legitimnog cilja, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

67 Treće, što se tiče proporcionalnosti u užem smislu, nacionalnog propisa o kojem je riječ u glavnom postupku, potrebno je podsjetiti na to da se ciljevi u općem interesu, kao što su zaštita i promicanje službenog jezika, ne mogu ostvariti nacionalnom mjerom ako se pritom ne uzme u obzir činjenica

da oni moraju biti u skladu s temeljnim pravima i načelima na koja se ta mjera odnosi, kako su utvrđena u Ugovorima i to tako da se provede uravnoteženo odmjeravanje između, s jedne strane, tih ciljeva u općem interesu i, s druge strane, prava i načela o kojima je riječ, kako bi se osiguralo da nedostaci koje ta mjera uzrokuje nisu nerazmjerni u odnosu na te ciljeve (vidjeti po analogiji presudu od 18. prosinca 2025., Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvænge, C-417/23, EU:C:2025:1017, t. 168.).

68 Stoga, kad država članica u svrhu cilja zaštite i promicanja svojeg službenog jezika želi nastavnicima i određenim članovima upravnog osoblja privatnih obrazovnih ustanova nametnuti jezični zahtjev, na njoj je da provede uravnoteženo odvagivanje između tog cilja u općem interesu i prava koja proizlaze iz članka 49. UFEU-a. Primjerice, takvo uravnoteženo odvagivanje moglo bi se ostvariti nacionalnim propisom koji predviđa mogućnost postupnog usklađivanja razine vladanja službenim jezikom nakon zapošljavanja, ublažavanjem razine kontrole koja se zahtijeva s obzirom na trajanje zaposlenja ili pak uvođenjem izuzeća od tog jezičnog zahtjeva, koje je opravdano odgovarajućim okolnostima kao kad se nijedan potpuno kvalificirani kandidat ne prijavi za radno mjesto koje se popunjava (vidjeti u tom smislu presudu od 7. rujna 2022., Cilevičs i dr., C-391/20, EU:C:2022:638, t. 84. i 85.).

69 U ovom slučaju iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je jezični zahtjev o kojem je riječ u glavnom postupku, od njihova stupanja na dužnost i neovisno o trajanju njihova ugovora o radu, nametnut svim nastavnicima i članovima upravnog osoblja koji redovito komuniciraju s javnošću i upravnim tijelima, koji su zaposleni u privatnoj obrazovnoj ustanovi, a da pritom nije predviđena iznimka ili fleksibilnost u tom pogledu.

70 Iz toga slijedi da se čini da nacionalni propis o kojem je riječ u glavnom postupku ne udovoljava načelu proporcionalnosti u užem smislu, u smislu da je neproporcionalan u odnosu na cilj koji se želi postići, što je na sudu koji je uputio zahtjev da ocijeni.

71 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 49. UFEU-a treba tumačiti na način da mu se ne protivi, u situaciji koja ulazi u njegovo područje primjene, propis države članice na temelju kojeg privatna obrazovna ustanova koja na jeziku različitom od službenog jezika te države članice provodi međunarodni program dodatnog srednjoškolskog obrazovanja kao i programe osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja međunarodnog bakalaureata mora provjeriti ispunjavaju li njezini nastavnici i članovi njezina upravnog osoblja koji redovito komuniciraju s javnošću i upravnim tijelima zahtjev vladanja, na srednjoj razini, tim službenim jezikom, pod uvjetom da je taj propis opravdan ciljem zaštite i promicanja navedenog službenog jezika te da je nužan i proporcionalan za postizanje tog cilja. Taj uvjet nije ispunjen ako se navedeni propis primjenjuje, bez mogućnosti iznimke ili fleksibilnosti, na sve osobe na koje se odnosi i nalaže im, kako bi dokazale da imaju potrebnu razinu vladanja službenim jezikom, da podnesu potvrdu koju je izdalo tijelo dotične države članice na temelju jezičnih testova organiziranih na njezinu državnom području.

Treće pitanje

72 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 53. stavak 1. Direktive 2005/36 tumačiti na način da mu se, u situaciji koja ulazi u njegovo područje primjene, protivi propis države članice na temelju kojeg se nastavnicima privatne obrazovne ustanove koja na jeziku različitom od službenog jezika te države članice provodi međunarodni program dodatnog

srednjoškolskog obrazovanja kao i na programe osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja međunarodnog bakalaureata primjenjuje zahtjev da na srednjoj razini vladaju tim službenim jezikom.

73 Valja podsjetiti na to da, u skladu s člankom 2. stavkom 1. prvim podstavkom Direktive 2005/36, njezine se odredbe primjenjuju na sve državljane država članica koji žele obavljati reguliranu profesiju u državi članici različitoj od one u kojoj su stekli svoje stručne kvalifikacije.

74 Usto, prema članku 53. stavku 1. te direktive, stručnjaci kojima su priznate stručne kvalifikacije moraju znati jezike koji su potrebni za obavljanje profesije u državi članici domaćinu.

75 Stoga je u ovom slučaju na sudu koji je uputio zahtjev da, kako bi provjerio je li spor iz glavnog postupka obuhvaćen područjem primjene članka 53. stavka 1. Direktive 2005/36, prethodno ispita jesu li nastavnici VTM-a koji nisu litavski državljani stekli svoje stručne kvalifikacije u državama članicama različitima od Republike Litve te jesu li u potonjoj državi članici imali pravo na priznavanje tih stručnih kvalifikacija.

76 Podložno tom zapažanju, valja smatrati da, uzimajući u obzir važnost obrazovanja za provedbu politike čiji je cilj zaštita i promicanje jezika države članice, kao i činjenicu da nastavnici imaju ključnu ulogu ne samo zbog obrazovanja koje pružaju, nego i zbog svojeg sudjelovanja u svakodnevnom životu školske ustanove i zbog preferencijalnih odnosa koje održavaju sa svojim učenicima, zahtjev za poznavanje službenog jezika države članice u kojoj obavljaju svoju profesiju može se smatrati uvjetom koji odgovara znanju jezika potrebnim za obavljanje njihove profesije u smislu članka 53. stavka 1. Direktive 2005/36 (vidjeti po analogiji presudu od 28. studenog 1989., Groener, C-379/87, EU:C:1989:599, t. 19. do 21.).

77 Međutim, valja uzeti u obzir činjenicu da Direktivu 2005/36 treba tumačiti s obzirom na temeljne slobode zajamčene pravom Unije, osobito člankom 49. UFEU-a, u slučaju u kojem, kao što je to slučaj u glavnom postupku, propis države članice nalaže obrazovnim ustanovama sa sjedištem na njezinu državnom području da osiguraju da njezini nastavnici ispunjavaju određeni jezični zahtjev.

78 Stoga usklađenost takvog propisa s člankom 53. stavkom 1. Direktive 2005/36, u vezi s člankom 49. UFEU-a, treba ocijeniti prema istim kriterijima koji se primjenjuju na ispitivanje usklađenosti tog propisa s člankom 49. UFEU-a, navedenima u točkama 51. do 68. ove presude, što pretpostavlja provjeru je li navedeni propis opravdan ciljem zaštite i promicanja službenog jezika države članice o kojoj je riječ i je li nužan i proporcionalan za postizanje tog cilja.

79 Podredno, valja istaknuti da se člankom 53. stavkom 3. Direktive 2005/36 predviđa da se kontrole kojima se provjerava poštovanje obveze navedene u stavku 1. tog članka mogu nametnuti samo za profesije koje utječu na sigurnost pacijenata ako postoji „ozbiljna i konkretna sumnja” o dostatnoj razini jezičnih znanja stručnjaka s obzirom na profesionalne djelatnosti koje namjerava obavljati.

80 S obzirom na prethodna razmatranja, na treće pitanje valja odgovoriti tako da članak 53. stavak 1. Direktive 2005/36, u vezi s člankom 49. UFEU-a, treba tumačiti na način da mu se ne protivi, u situaciji koja ulazi u njegovo područje primjene, propis države članice na temelju kojeg nastavnici privatne obrazovne ustanove koja na jeziku različitom od službenog jezika te države članice provodi međunarodni program dodatnog srednjoškolskog obrazovanja kao i programe osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja međunarodnog bakalaureata podliježu zahtjevu da na srednjoj razini vladaju tim službenim jezikom, pod uvjetom da je taj propis opravdan ciljem zaštite i promicanja tog službenog jezika i da je nužan i proporcionalan za postizanje tog cilja. Taj uvjet

nije ispunjen ako se navedeni propis primjenjuje, bez mogućnosti iznimke ili fleksibilnosti, na sve osobe na koje se odnosi i nalaže im, kako bi dokazale da imaju potrebnu razinu vladanja službenim jezikom, da podnesu potvrdu koju je izdalo tijelo dotične države članice na temelju jezičnih testova organiziranih na njezinu državnom području.

Troškovi

81 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

1. **Članak 49. UFEU-a treba tumačiti na način da se primjenjuje na situaciju privatne obrazovne ustanove sa sjedištem u jednoj državi članici u kojoj državljanin druge države članice ima udio koji mu omogućuje izvršavanje odlučujućeg utjecaja na njegove odluke i određivanje njegovih djelatnosti, kada ta ustanova u državi članici u kojoj ima poslovni nastan uz naknadu provodi međunarodni program dodatnog srednjoškolskog obrazovanja kao i programe osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja međunarodnog bakalaureata.**

2. **Članak 49. UFEU-a treba tumačiti na način da mu se ne protivi, u situaciji koja ulazi u njegovo područje primjene, propis države članice na temelju kojeg privatna obrazovna ustanova koja na jeziku različitom od službenog jezika te države članice provodi međunarodni program dodatnog srednjoškolskog obrazovanja kao i programe osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja međunarodnog bakalaureata mora provjeriti ispunjavaju li njezini nastavnici i članovi njezina upravnog osoblja koji redovito komuniciraju s javnošću i upravnim tijelima zahtjev vladanja, na srednjoj razini, tim službenim jezikom, pod uvjetom da je taj propis opravdan ciljem zaštite i promicanja navedenog službenog jezika te da je nužan i proporcionalan za postizanje tog cilja. Taj uvjet nije ispunjen ako se navedeni propis primjenjuje, bez mogućnosti iznimke ili fleksibilnosti, na sve osobe na koje se odnosi i nalaže im, kako bi dokazale da imaju potrebnu razinu vladanja službenim jezikom, da podnesu potvrdu koju je izdalo tijelo dotične države članice na temelju jezičnih testova organiziranih na njezinu državnom području.**

3. **Članak 53. stavak 1. Direktive 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija, kako je izmijenjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013., u vezi s člankom 49. UFEU-a, treba tumačiti na način da mu se ne protivi, u situaciji koja ulazi u njegovo područje primjene, propis države članice na temelju kojeg nastavnici privatne obrazovne ustanove koja na jeziku različitom od službenog jezika te države članice provodi međunarodni program dodatnog srednjoškolskog obrazovanja kao i programe osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja međunarodnog bakalaureata podliježu zahtjevu da na srednjoj razini vladaju tim službenim jezikom, pod uvjetom da je taj propis opravdan ciljem zaštite i promicanja tog službenog jezika i da je nužan i proporcionalan za postizanje tog cilja. Taj uvjet nije ispunjen ako se navedeni propis primjenjuje, bez mogućnosti iznimke ili fleksibilnosti, na sve osobe na koje se odnosi i nalaže im, kako bi**

dokazale da imaju potrebnu razinu vladanja službenim jezikom, da podnesu potvrdu koju je izdalo tijelo dotične države članice na temelju jezičnih testova organiziranih na njezinu državnom području.

Potpisi